

જામનગર જિલ્લો

- ❖ ક્ષેત્રફળ :- ૮,૪૪૧ ચો. કિમી.
- ❖ સીમાઓ :- જામનગરની આજુબાજુ પૂર્વમાં રાજકોટ જિલ્લો, દક્ષિણમાં પોરબંદરજિલ્લો, પશ્ચિમમાં દેવભૂમિ દ્વારકા જિલ્લો અને ઉત્તરે કચ્છનો અખાત આવેલો છે. નામ હાલાર પ્રદેશ તરીકે ઓળખાય છે.
- ❖ જામનગર સૌરાષ્ટ્રનું પેરીસ,કાઠીયાવાડનું રત્ન અને છોટા કાશી તરીકે ઓળખાય છે.
- ❖ સ્થાપના :- તા. ૧/૫/૧૯૬૦
- ❖ વિધાનસભાની કુલ સીટો :- ૬કાલાવડ(એસ.સી),જામનગર ઉત્તર, જામનગર દક્ષિણ, જામજોધપુર, અને ખંભાળિયા
- ❖ વસ્તી :- ૧૪,૦૭,૬૩૫(૨૦૧૧)
- ❖ સાક્ષરતા :- ૭૩.૬૫%
- ❖ વસ્તી ગીચતા :- ૧૫૨ એક ચો.કિમી (વ્યક્તિ દીઠ)
- ❖ વિવિધ વિષય ની માહિતી અને રેગ્યુલર ફ્રી ટેસ્ટ, કરંટ અફેર્સ વગેરે માટે આજે જ ડાઉનલોડ કરો Gnan Bhandar મોબાઈલ એપ્લિકેશન
- ❖ સ્ત્રી પુરૂષ પ્રમાણ:- ૯૩૮ (દર હજારે)
- ❖ મુખ્ય શહેર :- જામનગર
- ❖ તાલુકાઓ :- ૬ (૧) જામનગર (૨) લાલપુર (૩) કાલાવડ (૪) જામજોધપુર (૫) ધ્રોળ (૬) જોડિયા
- ❖ જામનગર મહાનગર પાલિકાની કુલ વોર્ડ અને સીટો :- ૧૬ બેઠકો (૬૪ સભ્યો)
- ❖ તાલુકા પંચાયતની કુલ સીટો અને બેઠકો :- ૬ (બેઠકો- ૧૧૨) (જામનગર-૨૬, લાલપુર-૧૮, જોડિયા-૧૬, ધ્રોળ-૧૬, જામજોધપુર-૧૮,કાલાવાડ-૧૮)
- ❖ જિલ્લા પંચાયતની કુલ સીટો :- ૨૪
- ❖ આરટીઓ નંબર :- GJ -10

- ❖ નદીઓ :-કુલઝર, ભોગત, નાગમતી, રંગમતી, ઊંડ, ઘી, સિંહણ, સાની, રૂપારેલ, સસાઈ
- ❖ તળાવ અને સરોવર :- લખોટા તળાવ અને રણમલ તળાવ (જમનગર),રણજીત સાગર(જમનગર)
- ❖ સિંચાઈ યોજનાઓ :- રણજીત સાગર બંધ (નાગમતી), ઉંડ બંધ (ઉંડ)
- ❖ અભયારણ્ય :-સામુદ્રિક જીવસૃષ્ટી અભયારણ્ય, ખીજડીયા પક્ષી અભયારણ્ય(1981),મહાગંગા પક્ષી અભયારણ્ય (1988)
- ❖ નેશનલ પાર્ક :- મરીન નેશનલ પાર્ક, પિરોટન (દરિયાઈ જીવો)
- ❖ ડેરી ઉદ્યોગ :- જમનગર ડેરી
- ❖ બંદરો :- ઓખા, બેડી, સિક્કા, સલાયા, વાડીનાર, રૂપેણ, જોડીયા, દ્વારકા અને સચાણા
- ❖ પર્વતો :- સતિયાદેવ, વોણ, ગોપની ટેકરીઓ, બરડો ડુંગર
- ❖ હવાઈ મથક :- જમનગર
- ❖ ટાપુ :- પીરોટન ટાપુ જે જમનગર દરિયા કિનારે આવેલ છે.
- ❖ કિલ્લાઓ :- લાખોટાનો કિલ્લો
- ❖ મહેલ :- જમનગરજીતસિંહ પ્રતાપ વિલાસ મહેલ, વિભા પેલેસ, લખોટા મહેલ
- ❖ રાજ્યકક્ષાનું વન:- શહીદ વન (૨૦૧૬, ભૂચર મોરી)
- ❖ ઉદ્યોગો:- સિમેન્ટ, યંત્ર, ચિનાઈ માટીના વાસણો, દવા, રસાયણો, સુતરાઉ કાપડ, ગરમ કાપડ, મીઠું, કાગળ, મત્સ્ય ઉદ્યોગ, જહાજ ભાંગવાનો ઉદ્યોગ અહીંનો પિત્તળ ઉદ્યોગ ઈ.સ. ૧૯૬૦થી શરૂ થયો છે. સૂડીચખ્ખા ગૃહ ઉદ્યોગ પણ વિકસ્યો છે. જમનગર જિલ્લામાં પિત્તળનાં અસંખ્ય કારખાનાઓ પણ આવેલા છે
- ❖ મુખ્ય પાકો :- બાજરી, મગફળી, લસણ, કપાસ, જુવાર, બટાકા, ઘઉં, ચીકોરી, ડુંગળી
- ❖ ખનીજ :- ચૂનો, ચિનાઈ માટી, બોક્સાઈટ, ચિરોડી, સૌથી વધુ બોક્સાઈટ અને ચિરોડી (જિપ્સમ) મળી આવે છે.
- ❖ ઉદ્યોગ :- જહાજ ભાંગવાનો ઉદ્યોગ (સચાણા)
- ❖ વિવિધ વિષય ની માહિતી અને રેગ્યુલર ફ્રી ટેસ્ટ, કરંટ અફેર્સ વગેરે માટે આજે જ ડાઉનલોડ કરો Gnan Bhandar મોબાઈલ એપ્લિકેશન
- ❖ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ :-
 - ⇒ ગુજરાતની સર્વપ્રથમ આર્યુવેદિક યુનિવર્સિટી – જમનગર (૧૯૬૭)
 - ⇒ સરકારી મેડીકલ કોલેજ, જમનગર
 - ⇒ મીલિત રીસર્ચ સ્ટેશન, જમનગર
 - ⇒ ગુજરાતમાં સર્વપ્રથમ સૈનિકશાળા – બાલાછડી (જમનગર)
 - ⇒
- ❖ જોવાલાયક સ્થળો:-દ્વારકા, નાગેશ્વર, લાખોટા પેલેસ, પ્રતાપવિલાસ મહેલ, સોલેરીયમ મુક્તિધામ, સોદાએશનું કારખાનું(મીઠાપુર), સિમેન્ટની ફેક્ટરી(સિક્કા) સૌર ચિકિત્સાલય , ભીડભંજન મહાદેવ,(જમનગર), બેટ દ્વારકા, ધુમલી, ખીજડીયા પક્ષી અભયારણ્ય, નકલંગ રણુજ, પિરોટન ટાપુ, હરસિદ્ધ મંદિર, માણેકભાઈ મ્યુઝિયમ (જમનગર), સોલેરિયમ (જમનગર), ખંભાળિયાનો દરવાજો (જમનગર), બાલા હનુમાન મંદિર (જમનગર)

વિશેષ નોંધ :

- ➔ જમનગર આઝાદી પહેલા નવાનગર તરીકે ઓળખાતું હતું. રંગમતિ અને નાગમતીને નદીને કિનારે વસેલું જમનગરની સ્થાપના ઈ.સ. 1540માં જમ રાવળે સ્થાપના કરી હતી.
- ➔ રિલાયન્સ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ - ભારતની સૌથી મોટી ખાનગી ક્ષેત્રની કંપનીએ જમનગર જિલ્લાની નજીક મોટી ખાવડી ગામે વિશ્વની સૌથી મોટી રિક્ષાયનરી આવેલી છે.
- ➔ મહારાજા કુમાર શ્રી રણજીતસિંહજીના સમયમાં આ જિલ્લો 'નવાનગર' ના નામે જાણીતો હતો.
- ➔ જમ રણજીતસિંહજીની યાદમાં જ આજે ભારતમાં ક્રિકેટની રમતમાં ' રણજી ટ્રોફી' રમાય છે.
- ➔ “સૌરાષ્ટ્રનું પેરિસ”એ જમનગર ગણાય છે.

- સૌથી વધારે લાંબો દરિયા કિનારો ધરાવતો જિલ્લો જામનગર છે.
- જામનગર એ ધાર્મિક નગરી ગણાય છે.અહીંના બ્રાહ્મણો ખુબ વિદ્વાન હતા.
- દેશની પ્રથમ અને ગુજરાતની એક માત્ર આર્યુવેદ યુનિવર્સિટી જામનગરમાં આવેલી છે.(સ્થાપના-૧૯૬૭)
- જામનગર બાંધણી નેમજ પિત્તળના વાસણો માટે દેશભરમાં સુપ્રસિદ્ધ છે
- જામનગરમાં સ્મશાન ગૃહ, સર્કિટ હાઉસ, રાજમહેલ, લખોટા તળાવ જોવાલાયક છે.
- દરિયાઈ રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન પણ જામનગરની ઉત્તરે કચ્છના અખાતમાં આવેલ છે.
- જામનગરમાં પરવાળાના ટાપુઓ આવેલા છે. જેમાં 42 જેટલા નાના મોટા પરવાળા બેટ છે.
- શ્રીકૃષ્ણ રાજધાની અને જગતગુરુ શંકરાચાર્યે સ્થાપેલા ચાર આશ્રમો પૈકી શારદાપીઠ એક આશ્રમ છે
- પોરબંદર જવાના માર્ગ પર પ્રખ્યાત હરસિદ્ધ માતાનું મંદિર આવેલું છે.
- મીઠાપુરમાં તાતાની સોડાએશની વિશાળ ફેક્ટરી છે.
- જામનગર એ બ્રાસપાર્ટના ઉદ્યોગ માટે પ્રખ્યાત છે.
- સચાણા જહાજ ભાંગવાના ઉદ્યોગ માટે જાણીતું છે.
- વિવિધ વિષય ની માહિતી અને રેગ્યુલર ફ્રી ટેસ્ટ, કરંટ અફેર્સ વગેરે માટે આજે જ ડાઉનલોડ કરો Gnan Bhandar મોબાઈલ એપ્લિકેશન
- પિત્તળની હાથકારીગરીની બનાવટો માટે જામનગર જાણીતું છે.
- બાલાછડીમાં ભૂમિદળ ' સૈનિકશાળા'ની સ્થાપના કરવામાં આવી છે. તથા વાલસુરામાં નૌકાસેના તાલીમશાળા આવેલી છે.તથા વાયુદળનું તાલીમ કેન્દ્ર બેડી ખાતે આવેલું છે.
- બેડીબંદરમાં નૌસેના અને વાયુસેનાનું થાણું છે.
- ગુજરાતમાં એશિયાનું સૌથી મોટું વિન્ડફાર્મ લાંબામાં આવેલ છે.
- જામનગરમાં સિક્કા થર્મલ પાવર સ્ટેશન આવેલું છે.
- જામનગર જિલ્લાનું ધ્રોલ ગામમાં ઈ.સ.આ 1591માં રાજા જામ સતાજી (કાઠીયાવાડની સેના) અને અકબરના સૂબા મિર્ઝા અઝીઝ કોકા (મુઘલ સામ્રાજ્યની સેના) વચ્ચે ભૂચર મોરીની લડાઈ થઈ હતી.જેમાં મુઘલ સેનાનો વિજય થયો હતો.
- જામનગર જિલ્લાની સરહદ પર નાગમતી અને અને સાસોઈ નદીના મુખપ્રદેશમાં આવેલો ટાપુ પિરોટન ટાપુ છે.
- રિલાયન્સ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ લિ. દ્વારા સંચાલિત વિશ્વની સૌથી મોટી ગેસ ક્લેકર રિફાઈનરી (ROGC) જામનગરમાં આવેલી છે.
- જામનગર ખાતે ઈ.સ. 1967માં ગુજરાતની પ્રથમ આર્યુવેદ યુનિવર્સિટીની સ્થાપના થઈ હતી.
- લખોટા કિલ્લો,જામનગરમાં આવેલ છે. આ કિલ્લો ૮મી સદીથી ૧૮મી સદી દરમિયાનની સ્થાપત્યનું એક ઉત્તમ ઉદાહરણ છે. અને તે જામનગરના શાહી પરિવારે બનાવ્યો હતો.
- ભારતનું પ્રથમ દરિયાઈ જીવસૃષ્ટિ નેશનલ પાર્ક મરીન નેશનલ પાર્ક જે જામનગરના પીરોટન ટાપુ પર 1982માં નિર્માણ પામ્યો હતો.
- જામનગર જિલ્લાના આઈએનએસ નૌકા સેના માટેનું તાલીમ કેન્દ્ર આવેલું છે.
- જામનગરના લાખોટા મહેલમાં સાસુ વહુના ગોખલા આવેલા છે.
- ગુજરાતનું સૌપ્રથમ વીજળીથી ચાલતું સ્મશાન ગૃહ- જામનગર
- જામનગરમાં આવેલું બાલા હનુમાન મંદિરમાં વર્ષ ૧૯૬૪થી સતત રામધૂન ચાલે છે.
- જામનગર જિલ્લાના જોડિયા તાલુકામાં ખીજડીયા પક્ષી અભ્યારણ્ય આવેલું છે.
- જામનગરમાં આવેલ બરડા ડુંગરનું સૌથી ઊંચું શિખર આભપરા છે જેની ઊંચાઈ ૬૩૭ મીટર છે.
- રણમલ લખોટા તળાવ જામનગરમાં આવેલું છે અને તેનું નિર્માણ નવાબ રણમલજી બીજાએ ઈ.સ. 1820 થી 1852માં કરાવ્યું હતું.